

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет прикладних наук (Литва)
Інститут транспорту та телекомунікацій (Латвія)
«1 грудня 1918 р.» Університет Альба Юлія (Румунія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Луцький національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної
конференції**

23 листопада 2023 р.

Полтава
2023

УДК 336.7 (06)

М.34

Редакційна колегія:

С. В. Онищенко, д.е.н., професор, директор навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права; С. Б. Єгоричева, д.е.н., професор; В. А. Кулик, д.е.н., професор; Л. О. Птащенко, д.е.н., професор; О. С. Вовченко, к.е.н., доцент; Л. А. Свистун, к.е.н., доцент; Ю. С. Худолій, к.е.н., доцент.

М.34 Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 23 листопада 2023 р. Полтава: НУПП, 2023. 151 с.

ISBN 978-966-616-184-3

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглядаються актуальні проблеми та перспективи розвитку економічних відносин на ринку фінансових послуг у контексті світового досвіду та українських реалій; теоретичні та методичні аспекти забезпечення безпеки фінансового ринку України в умовах нестабільного економічного середовища; шляхи та методи управління фінансами суб'єктів підприємництва; проблеми обліку і оподаткування підприємств; сучасні тенденції та проблеми грошово-кредитного ринку України.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Баку, Бамберга, Сучави, Таллінна, Берегового, Вінниці, Донецька, Житомира, Ірпеня, Києва, Луцька, Одеси, Полтави, Сум, Ужгорода.

Призначений для фахівців фінансового ринку, працівників фінансової сфери, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 336.7 (06)

ISBN 978-966-616-184-3

© Національний університет «Полтавська політехніка» імені Юрія Кондратюка

запровадження законодавчої бази для криптовалют, але, на жаль, не результативні. Тому фактично з 2013 р. криптоіндустрія перебуває у відриві від державного регулювання. На сьогодні експерти оцінюють обсяг транзакцій з віртуальними активами в Україні в сумі близько 150–200 млн доларів на день, а капіталізація становить понад 2 млрд доларів [3]. При цьому варто зважати на зміну у цілому підходів до провадження грошово-кредитної політики [4], а також транзакційні витрати, що з нею пов'язані [5].

«Криптовалюти вже довели свою ефективність і перспективність, тож більшість держав почали формувати нормативно-правову базу щодо їх обігу» [5, с. 174]. При цьому наш погляд на ключові шляхи підвищення регуляції та довіри до віртуальних активів включає в себе наступне: встановлення стандартів і правил обігу криптовалюти для її позиціонування як конкурентоспроможного платіжного засобу; закріплення офіційного статусу криптовалюти; співпраця всіх учасників процесу купівлі/продажу криптовалюти; утворення законної торговельної платформи для обігу криптовалюти; підвищення рівня фінансової грамотності населення щодо переваг і ризиків віртуальної валюти.

Література

1. Москальов А. А., Попова Е. М. Криптовалюта на сучасній економічній арені та перспективи розвитку bitcoin, ethereum, ripple. *Молодий вчений*. 2018. №3. С. 680–684.
2. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686>.
3. Ринок криптовалют: як в Україні та інших країнах регулюють віртуальні активи. Слово і діло: аналітичний портал. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/12/09/>.
4. Marhasova V., Kovalenko Yu., Bereslavskaya O., Muravskiy O., Fedyshyn M., Kolesnik O. (2020) Instruments of Monetary and Credit Policy in Terms of Economic Instability. *International Journal of Management*, 11 (5), 43–53.
5. Коваленко Ю. М. Транзакційні витрати у фінансовому секторі економіки. *Ринок цінних паперів України*. 2011. № 3–4. С. 79–85.
6. Коваленко Ю., Белінська Я., Вергелюк Ю. Теоретико-методологічний концепт інституційних трансформацій на міжнародних і національних ринках криптовалют. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. №2 (34). С. 174–191.

УДК 336.32

*Турченко Марина Михайлівна,
старший викладач, керівник Навчального банку
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

РОЛЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ У ПРОЦЕСАХ ЗАХИСТУ КОРИСТУВАЧІВ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ВІД ШАХРАЙСТВА ТА КІБЕРАТАК

Швидкість електронних транзакцій та доступність банківських послуг завдяки мобільним додаткам роблять їх невід'ємною частиною нашого фінансового життя. Однак зростання цифрового світу також вимагає посилення заходів безпеки для захисту користувачів від шахрайства та кібератак. У банківській сфері великий акцент приділено розробці та вдосконаленню мобільних додатків, що відповідають сучасним вимогам безпеки. Вони використовують передові технології шифрування, двофакторну аутентифікацію та інші інновації для забезпечення конфіденційності та цілісності фінансових операцій. Мобільні додатки банків використовують механізми шифрування для захисту чутливої інформації. Сучасні алгоритми забезпечують надійний захист від перехоплення даних під час їх передачі через мережу.

Важливою складовою безпеки є двофакторна аутентифікація. Банки впроваджують механізми, при яких після введення пароля користувач також підтверджує свою особу за допомогою унікального коду, отриманого через СМС, електронну пошту або спеціальні мобільні додатки.

Використання аналітики та систем моніторингу дозволяє виявляти надзвичайні або підозрілі транзакції. Це ефективний спосіб запобігання шахрайству, оскільки система може автоматично блокувати або попереджати про підозрілі операції.

Банки активно працюють над підвищенням рівня інформаційної грамотності користувачів. Надання інструкцій з безпеки та порад по захисту особистої інформації допомагає зменшити ризик фінансового шахрайства. Захист від шахрайства є невід'ємною частиною ефективної фінансової системи, і подальші дослідження та інновації будуть сприяти підвищенню безпеки та захисту фінансових активів користувачів. Банки в Україні не лише реагують на відомі кіберзагрози, але і вживають проактивних заходів для прогнозування можливих атак. Вони вдосконалюють свої системи антивірусного захисту та використовують технології штучного інтелекту для аналізу патернів поведінки, що дозволяє виявляти нові загрози.

Банки активно борються із спамом та фішинговими атаками, спрямованими на користувачів їхніх мобільних додатків. Ефективні системи фільтрації допомагають блокувати підозрілі повідомлення та забезпечують, що клієнти не потрапляють на гачки шахраїв. Деякі банки в Україні інвестують у власні технології кіберзахисту, розробляючи інноваційні рішення, специфічно адаптовані до вимог українського фінансового ринку. Також банки в Україні активно взаємодіють з іншими гравцями індустрії, такими як фінтех-компанії та інші фінансові установи, для обміну досвідом та впровадження спільних стандартів безпеки та активно привертають кваліфікованих фахівців з кібербезпеки для посилення своїх команд і реагування на найновіші виклики в цій сфері. Банки в Україні також здобувають вигоду від міжнародного досвіду та кращих практик у галузі кібербезпеки, співпрацюючи з міжнародними фінансовими установами та долучаючись до глобальних ініціатив з кіберзахисту.

Отже, банки в Україні вживають комплексних заходів для гарантування захищеності своїх мобільних додатків від кіберзагроз. Це включає технічні інновації, освітні ініціативи, співпрацю з іншими гравцями галузі та використання світового досвіду. Захист користувачів залишається найважливішим пріоритетом для банківської системи України.

Література

1. Актуальні питання фінансового моніторингу, семінар для банків 20.11.2020. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/aktualni-pitannya-finansovogo-monitoringu-seminar-dlya-bankiv-20112020>.

2. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku>.

3. Методичні рекомендації з організації фінансового моніторингу. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: https://fiu.gov.ua/pages/finansovii_monitorint/metodologija/rekomendaci/metodicni-rekomendaci-z-organizaci-finansovogo-monitoringu.

4. Як у банків із захистом від шахрайства. Дослідження асоціації ЄМА. Forbes Ukraine. URL: <https://forbes.ua/money/rejting-bankivskikh-dodatkov-chi-e-konkurenti-u-mono-chi-zmig-oshchad-obyti-rayf-ta-otp-yake-mistse-u-top-10-posidae-privat-doslidzhennya-asotsiatsii-ema-10052023-13576>.

5. The principles and fundamentals of information security. Posted on APRIL 16TH 2021. URL: <https://blog.box.com/principles-and-fundamentals-information-security>.

6. Information Security: The Ultimate Guide. URL: <https://www.imperva.com/learn/data-security/information-security-infosec>.

7. Худолій Ю., Свистун Л. Сучасні тенденції FinTech та їх вплив на безпеку банківських установ. *Економіка і регіон*. 2021. № 3 (82). С. 115–123.

УДК 336.71

Худолій Юлія Сергіївна,
доцент, кандидат економічних наук
Добропас Анастасія Володимирівна, Ковальов Володимир Володимирович,
студенти
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Умови воєнного стану суттєво вплинули на фінансові результати комерційних банків, зумовивши збільшення ризиків, зниження ліквідності та обмеження доступу до ресурсів. Тому важливо розробити гнучкі стратегії для фінансового аналізу комерційних банків в умовах військової нестабільності. Ці стратегії повинні допомагати оперативно виявляти та аналізувати зміни у фінансовому стані банку і приймати ефективні управлінські рішення.

Для визначення фінансових результатів комерційного банку можна використовувати різні показники, наведені нижче.

1. Прибуток або збиток, відображає чистий дохід, який банк отримав протягом певного періоду своєї діяльності.

2. Показник прибутковості, який відображає загальний результат діяльності банку: рентабельність власного капіталу (ROE, return on equity).

3. Показник прибутковості, який відображає загальний результат діяльності банку: рентабельність чистих активів (ROA, return on assets).

4. Відношення кредитів до депозитів вказує на те, яка частина кредитного портфеля банку фінансується за рахунок грошей, які клієнти внесли на депозити.

5. Відношення капіталу до активів вказує на те, яка частина активів банку фінансується власними коштами.

Проаналізуємо кредитну діяльність як найбільш прибуткового сектору банківської діяльності. На рис. 1 зображено динаміку загальних виданих кредитів, резервів, та чистих кредитів, що надані суб'єктам господарювання та фізичним особам.

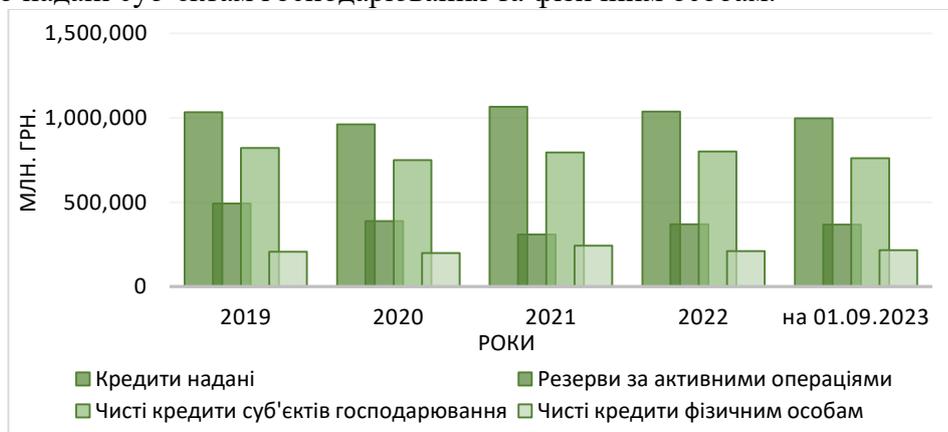

Рис. 1. Динаміка наданих кредитів банківського сектору України за 2019-2023 роки, млн. грн.

Джерело: побудовано авторами за даними [1]

Умови військового конфлікту призвели до зменшення схильності до кредитування і появу проблем з кредитною заборгованістю. Скорочення кредитного портфеля банків